

תקופת החורף דורשת הקפדה יתרה על ממשק היונקים, אולם מאמץ מיוחד זה משתלם, בשמירה על בריאותם והפחתת הסיכון לתחלואה ולתמותה.

עונות הסתיו והחורף

בעונת החורף גדל הסיכון לתחלואת יונקים עד הגמילה ואחריה. עם תחילת עונת המעבר ניכרת עליה בתחלואת ריאות ובתחלואת מעיים וזו נצפתה השנה כבר במשקים רבים. קור כשלעצמו לא גורם למחלה. אולם בתנאי קור ורטיבות, פעילות מערכת החיסון של היונקים הצעירים יורדת ועולה הסיכון להידבקות בגורמי מחלה שונים. גשם, קור ורוח מעצימים ליקויים בממשק וגורמים להגברת הסיכון לתחלואה. יונקים צעירים מתקשים לווסת את חום גופם וכבר בטמפרטורה של 20 מעלות הם משקיעים אנרגיה רבה בניסיון לשמר את חום הגוף. ככל שטמפרטורת האוויר יורדת, כך ההשקעה האנרגטית בחימום הגוף גדלה והיא אף עולה יותר ככל שתנאי הממשק ירודים יותר. כתוצאה מההשקעה האנרגטית הגדולה לחימום, היונקים נכנסים למאזן אנרגיה שלילי הגורם לדיכוי מערכת החיסון וכתוצאה מכך גדל הסיכוי להידבק בפתוגנים שבסביבה ולחלות. בנוסף לקור ורטיבות, עונת החורף היא עונה של ריבוי המלטות והצפיפות ביונקיות ובתאי ההמלטה עולה. הדבר תורם ליצירת תנאים המאפשרים התפתחות גורמי מחלה כגון חיידקים, וירוסים וחד-תאים בתאי ההמלטה, ביונקיות וגם בקולוסטרומ.

המלצות לממשק חורף:

1. בדיקת כל שלבי **ממשק הקולוסטרומ** מחדש והדרכה מחדש של כל שלבי הממשק בפני הצוות:
 - חליבה נקייה לכדים נפרדים וייעודיים לקולוסטרומ.
 - בדיקת איכות קולוסטרומ בפרקטומטר (מעל 23 Brix) או קולוסטרומטר (50 גר/מ"ל).
 - הפשרה נכונה (לא מעבר ל 55 מעלות).
 - הגשה בזמן הנכון, בכמות הנכונה ובטמפ' נכונה: הגשת 4 ל' קולוסטרומ ראשון מאיכות מעולה, בסמוך ככל הניתן לשעת ההמלטה ולא יאוחר מ 4 שעות בטמפ' חלב של 38-40 מעלות.
 - ניקיון!!!! ניקוי וחיטוי של כל הכלים איתם בא הקולוסטרומ הראשון במגע

2. מצע הריפוד: חשוב ביותר לרפד בכל יום!!

- ריפוד עמוק – חשוב לזכור שיונקים מבלים רוב הזמן בשכיבה ואיבוד חום הגוף לקרקע גורם לאובדן אנרגיה גדול מאוד (ההפרש בין טמפרטורת הגוף לטמפרטורת הקרקע גורם למעבר החום).

- ריפוד יבש – חשוב להחליף את הריפוד בכל יום לכל היונקים. לא לוותר בעניין זה!! לידע את כל עובדי הרפת ולהקפיד!

3. **מזון נוזלי** – מהווה מקור אנרגיה עיקרי ליונקים כמעט עד הגמילה. עקב ההשקעה האנרגטית בחימום הגוף, ומתוך רצון לשמור על קצב גדילה תקין ובריאות תקינה, אנו ממליצים:

- להעלות את כמות המזון הנוזלי ב 1 ליטר ליום בריכוז של 150 גר/ליטר (0.5 ליטר בהגמעה)
- באזורים הקרים (טמפ' יום מתחת ל 15 מעלות) – ניתן להעלות בהגמעת הערב את ריכוז תחליף החלב ל 170 – 200 גרס/ליטר/יש להשתמש בתחליף חלב באיכות גבוהה אשר תומך בריכוזים גבוהים).
- ברוב אזורי הארץ 150 גרס לליטר יספיקו כל עוד היונקיה מוגנת וסגורה לרוח פריצים.
- חשוב לזכור שרוח חזקה עלולה לגרום להתקררות ולדלקות ריאה.
- כאשר מגמיעים שתי הגמעות ביום, מומלץ לדחות את הגמעת הערב כמה שיותר כדי שליונקים תישאר יותר אנרגיה לקראת הלילה הקר.

4. **מנורות חימום** (באזורים הקרים ובהמלטות לילה)

- רצוי מאד לשים מנורת חימום לכל יונק במהלך 5 ימים הראשונים.
- בימים הקרים במיוחד כדאי לשים מנורות חימום לכולם.
- במשקים שאין אפשרות, ניתן לרכוש דולב ולהכניס כל עגל שנולד לדולב עם קש נקי ומתחת למנורת חימום עד לקבלת הקולוסטרומ הראשון.

5. **כוח אדם**

- מומלץ לשקול בעונת החורף, עם ריבוי ההמלטות, לתגבר את צוות היונקייה לצורך עזרה בעבודות פחות מקצועיות, כגון ריפוד, שטיפת בקבוקים וכדומה.
- יש להדגיש לכל צוות העובדים את משמעות שמירת חום גופו של היונק והאמצעים עליהם יש להקפיד לצורך כך.

לפרטים ולהדרכה: אנסטסיה 0544402420, ניר: 0507988430.

רשימת המקורות בהם נעשה שימוש בכתיבת המאמר שמורה במערכת הידיעון.